

جریان‌شناسی فرم تجلی (پاریدولیا) و ادبیات نوقلندرانه در شعر معاصر ایران

هنگامه اهورا^۱، زینب نوروزعلی^۲

چکیده

واژه پاریدولیا از دو واژه یونانی «پارا» به معنی کنار یا همراه و «ایدولون» به معنی تصویر تشکیل شده و در کل به معنی و مفهوم جانبی یک شکل اشاره دارد. پاریدولیا یا شبیه‌پنداری یک پدیده روان‌شناختی است که در آن، فرد علایم یا صداهایی را که ادراک می‌کند به صورت معنادار می‌شناسد. دیدن چهره در ابر، ماه یا اشیاء، (رستمیان: ۱۳۹۳) شنیدن پیام‌های ناشناخته وقتی نوار یا صدای ضبط شده پخش می‌شود از این دست ادراکات هستند. این پدیده روان‌شناختی در ادبیات و هنر نیز تجلی یافته است. این پژوهش که به روش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای تدارک شده در پی معرفی جریان‌شناسی این مفهوم روان‌شناختی در ادبیات معاصر به ویژه ادبیات نوقلندرانه است. نتیجه بررسی‌ها نشان می‌دهد که در ادبیات قلندرانه دو جایگاه جایگاه من‌شناور و جایگاه توی‌شناور وجود دارد که بافت یک اثر را می‌سازد. شاعر در این گونه ادبی در همه کس متکثر و متجلی است و مخاطبش نیز شخصیتی شناور و متکثر در همه کس می‌شود. این‌گونه نوشتار که بنیان شعر نوقلندری را نمود می‌بخشد، اثر را به یک فونکسیونِ خلاقه با محوریت یک عاطفه شدید مبدل می‌سازد که تأثیرگذاری و تأثیرپذیری توأمان همه چیز را از یک چیز در ساختار سیال موقعیت عاطفی سوژه به نمایش می‌گذارد. همین حضور تصادفی یک آشنا در نامرتب‌ترین پدیدارها مصداق روشن نام تجلی بر این گونه ادبی است.

واژه‌های کلیدی: فرم تجلی، شعر پاریدولیا، ادبیات نوقلندرانه، مکتب فرائیسم.

۱. پژوهشگر موسسه مطالعات علوم انسانی و اسلامی حکمت کلمه

Ahoura98@gmail.com

۲. دانش‌آموخته دکترای زبان و ادبیات فارسی، مدیر مسئول موسسه حکمت کلمه. (نویسنده مسئول)

z.norouzali.lit@iauctb.ac.ir

Manifestation Form (Pareidolia) Tendency and Neo-Alandar Literature in Contemporary Iranian Poetry

Hengameh Ahura

Researcher of Hikmat-e- Kalameh, Institute of Humanities and Islamic Studies, Tehran, Iran.

Zeinab Noruz Ali

PhD in Persian Language & Literature (corresponding author)

Abstract

The word pareidolia is composed of two Greek words "para" (next to or accompanying) and "idolon" (image) and generally refers to the side meaning and concept of a shape. Pareidolia or simulation is a psychological phenomenon in which a person recognizes the signs or sounds he perceives meaningfully. Such perceptions are as follows: to see a face in a cloud, moon or objects, hear unknown messages when a tape or recording is played. This psychological phenomenon has also emerged in literature and art. This research, which was prepared using descriptive and analytical methods and using library sources, aims to introduce the tendency of this psychological concept in contemporary literature, especially neoclassical literature. The results of the research show that in Qalandaran literature, there are two positions, the floating character of ME and YOU, which make the texture of a work. In this type of literature, the poet is multiple and manifested in everyone, and his audience also becomes a floating and multiple personality in everyone. This type of writing, which represents the foundation of New Qalandari's poetry, transforms the work into a creative Function centered on an intense emotion, which displays the combined impact and effectiveness of everything from one thing in the fluid structure of the subject's emotional situation. The random presence of an acquaintance in the most unrelated phenomena is a clear example of the manifestation of this literary genre.

Key words: Manifestation form, Pareidolia poetry, Neo-Qalandar literature, Farism school.